

วิธีปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุน ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

Accounting Practices for Joint Venture between Public and Private Sectors

พวงแก้ว เข้มทอง¹
พรวิทย์ ชาญสุวรรณ²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติและนโยบายทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมการทำงานที่กิจการถือปฏิบัติว่ามีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ในปัจจุบันหรือไม่ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินก่อนปรับสินทรัพย์ร่วมการทำงานและหลังปรับสินทรัพย์ร่วมการทำงานที่มีความแตกต่างกันของ TOT และ CAT เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบสถิติ และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ นอกจากนี้ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของราคาตามบัญชีและกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นที่มีต่อราคาตลาดของหลักทรัพย์ของ TRUE และ DTAC โดยใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินนำมาวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่กิจการใช้ในปัจจุบันมีการปฏิบัติเป็นไปตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งหากพิจารณาตามมาตรฐานจะพบว่า การบันทึกรับรู้เป็นสินทรัพย์นั้นยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานในบางส่วนเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเองไม่สามารถควบคุมในสินทรัพย์นั้นได้ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังปรับสินทรัพย์ร่วมการทำงานของ TOT และ CAT พบว่า วิธีปฏิบัติดังกล่าวส่งผลต่อการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของกิจการ รวมทั้งผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาตามบัญชีและกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นที่มีต่อราคาตลาดของหลักทรัพย์ TRUE และ DTAC พบว่า ราคาตามบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นสุด แสดงให้เห็นว่าราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ในกิจการที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเป็นที่สนใจของนักลงทุนหรือมีผลต่อการตัดสินใจในการพิจารณาเลือกลงทุน

คำสำคัญ: วิธีปฏิบัติทางการบัญชีการลงทุนรัฐและเอกชน

ABSTRACT

This study aimed to investigate whether the accounting practices and policies for joint venture between public and private sectors in respect to its assets to a joint task have been used properly in accordance with promulgated accounting standards. Furthermore, this study investigated the relationship between the ratio of financial assets before and after adjustments of TOT and CAT to determine the relationship using, t-test and correlation coefficient. In addition, the relationship between the book value and earnings (loss) per share on the market price of the TRUE and DTAC was investigated using Multiple Regression Analysis. The results showed that the accounting methods for co-investment is based on their accounting procedure set which differs from accounting standards because those entity cannot control their assets. In addition, the analysis of the relationship between the ratio of financial assets before and after adjustments of TOT and CAT found that those accounting methods affect the financial ratios. Furthermore, the analysis of the relationship between book value and earnings (loss) per share revealed that book value of assets of TRUE and DTAC are related to the market value at the end of the period. This means the carrying amount of assets in a business in joint venture with the government affected investors' decisions.

Keyword: Accounting Practices for Joint Venture (PPP.)

¹ นักบัญชี กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทนำ

ในปัจจุบันบทบาทของภาครัฐเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง และเกิดแนวความคิดในการระดมทุนร่วมกับภาคเอกชน คือ การให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจการของรัฐมากยิ่งขึ้น เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจและการให้สัมปทาน ซึ่งโครงการหรือการดำเนินการที่ภาครัฐให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการนั้นจะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างและบริการขั้นพื้นฐาน กิจการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมของประเทศ หรือเรียกว่า **การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP)**

อย่างไรก็ตาม แม้การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะเป็นโครงการหรือนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายแต่ก็ยังเกิดปัญหาในการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ปัญหาด้านผลตอบแทนจากการลงทุน การปรับรูปแบบการร่วมทุนทั้งในประเด็นเรื่องสัดส่วนการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Investment Sharing) การแบ่งความเสี่ยงระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Risk Allocation/Sharing) รวมทั้งนโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ใช้ในการร่วมลงทุนที่ไม่เหมาะสมและอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการจัดทำงบการเงินและส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุน เป็นต้น

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายหรือวิธีปฏิบัติทางการบัญชีในกิจการที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ เนื่องจากพบว่าในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและวิธีปฏิบัติ เช่น การรับรู้รายการการวัดมูลค่า การใช้ประโยชน์และกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมลงทุนซึ่งยังมีความสับสนและไม่ชัดเจน ผลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์หรือเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานและการจัดทำงบการเงินให้เกิดความถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐาน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการประกอบกิจการ และการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชีขององค์กร ตลอดจนเป็นการเพิ่มองค์ความรู้หรือแนวคิดที่สำคัญทางการบัญชีและการนำไปปฏิบัติ อันจะส่งผลต่อ

การร่วมทุนระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดหรือวิธีปฏิบัติและนโยบายทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่ถือปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความถูกต้องเหมาะสมของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้
3. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ Book Value, Income, Price ที่มีต่อ Firm Value ของบริษัท TRUE และ DTAC

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ

- การเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจไทย (Private Participation in State - Own Enterprise) (อารีพงษ์ ภู่อุ่ม พลลภา เรืองรอง ศรชัย ไกรนรา และเกียรติคุณ เทียมประเสริฐ, 2549, หน้า 15) อธิบายว่า รัฐวิสาหกิจเป็นทรัพย์สินของชาติที่สร้างมูลค่าและส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การเพิ่มบทบาทภาคเอกชนให้สามารถเข้ามาดำเนินการหรือร่วมลงทุนในรัฐวิสาหกิจและการส่งเสริมการแข่งขัน จะทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ดี ราคาที่เป็นธรรมและทั่วถึงลดภาระงบประมาณ และยังสามารถเพิ่มรายได้ให้ภาครัฐจากมูลค่าเพิ่มของทรัพย์สิน

- ความหมายของนโยบายการบัญชี (เมชากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทพร, 2547, หน้า 61) ให้ความหมายของนโยบายการบัญชีว่า หมายถึง มาตรฐานการบัญชีเฉพาะ และวิธีการใช้มาตรฐานการบัญชี ซึ่งผู้บริหารของกิจการได้ใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น เพื่อแสดงฐานะการเงิน กระแสเงินสดผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ โดยถูกต้องตามที่ควร และได้ทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

- ทฤษฎีทางบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายบัญชีของบริษัทต่างๆ (สุวรรณ์ ธรรมชัยเดชา, 2547) การรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจการที่นำเสนอต่อผู้ใช้งบการเงิน จะเป็นแนวทางหนึ่งในการประกันความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงินทั่วไป นโยบายการบัญชีที่นำมาใช้ในการวัดผลการดำเนินงาน มักจะอยู่ภายใต้อำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารของกิจการ ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายการบัญชีที่จะส่งผลดีต่อกิจการ ภายใต้ทฤษฎีทางบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายบัญชีของบริษัทต่างๆ

- แม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ปรับปรุง 2552) (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552) อธิบายโดยรวมว่า สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนอันมีมูลค่า ซึ่งบุคคลหรือกิจการเป็นเจ้าของหรือสามารถถือเอาประโยชน์ได้โดยเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของสินทรัพย์ ซึ่งก็คือ ศักยภาพของสินทรัพย์ในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดแก่กิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจการอาจได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากสินทรัพย์ในหลายลักษณะ และจะรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงบดุลเมื่อมีความเป็นไปได้ก่อนข้างแผนที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต

และสินทรัพย์นั้นก็มีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ สินทรัพย์จากนิยามของแม่บทการบัญชี

1. ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ
2. เป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีต
3. กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต

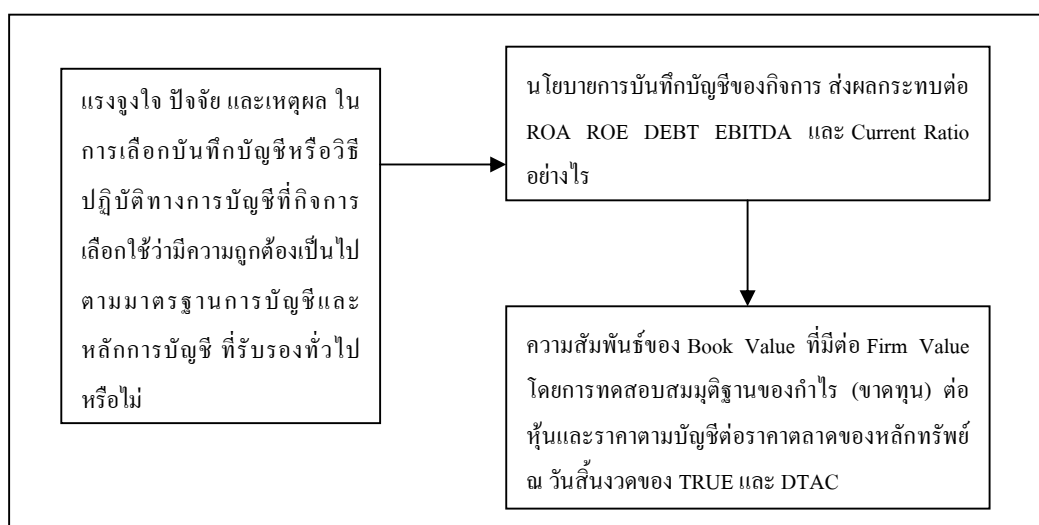
และกิจการต้องรับรู้ต้นทุนของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ก่อนข้างแผนที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการ
2. กิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

- นโยบายบัญชีสินทรัพย์ถาวรจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน กรณีศึกษาองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (สุนทรี เรือนทอง, 2542) ได้ทำการศึกษาพบว่า ประเภทของสินทรัพย์ถาวรจากการร่วมการงานและการร่วมลงทุนมีลักษณะและประโยชน์การใช้งานเช่นเดียวกัน โดยมีขั้นตอนการตรวจรับโดยบันทึกบัญชีในระบบบัญชีสินทรัพย์และบัญชีแยกประเภททั่วไป และนโยบายบัญชีสินทรัพย์ถาวรจากการร่วมการงานและการร่วมลงทุนที่ใช้ อยู่ สอดคล้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป

กรอบแนวความคิด

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวความคิดของการศึกษาถึงแรงจูงใจหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการบันทึกบัญชีของกิจการ ดังนี้

ตัวแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยใช้รูปแบบการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Approach) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มาวิเคราะห์พิจารณา และประเมินผลข้อมูลจากรายงานทางการเงิน (Financial Report) รายไตรมาส พ.ศ. 2545-2553 เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 65 ง วันที่ 26 พฤษภาคม 2553 ตลอดจนเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ได้ทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) และ

ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐาน อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การทดสอบสถิติ t แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent Samples T-test) การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Specific Sampling ที่มีขอบเขตการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1	บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT)
หน่วยงานภาครัฐ	บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT)
กลุ่มตัวอย่างที่ 2	บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) (TRUE)
หน่วยงานภาคเอกชน	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) (DTAC)

จากการตรวจสอบสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย พบว่า สมมติฐานที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยตัวแบบได้ประยุกต์จากตัวแบบของ Ohlson (1995) ดังนี้

ตัวแบบที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินก่อนปรับสินทรัพย์ร่วมการงานและหลังปรับสินทรัพย์ร่วมการงานต่อ Current Ratio, DEBT, ROA, ROE และ EBITDA ของ TOT และ CAT โดยกำหนดให้

Ratio _i	=	อัตราส่วนทางการเงินที่กิจการ i เลือกใช้
		0 = อัตราส่วนทางการเงินก่อนตัดสินทรัพย์ร่วมการงาน
		1 = อัตราส่วนทางการเงินหลังตัดสินทรัพย์ร่วมการงาน
CR _i	=	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของกิจการ i สำหรับงวด
DEBT _i	=	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมของกิจการ i สำหรับงวด
ROA _i	=	อัตราส่วนผลตอบแทนของสินทรัพย์ของกิจการ i สำหรับงวด
ROE _i	=	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ i สำหรับงวด
EBITDA _i	=	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้+ ค่าเสื่อมราคา + ค่าตัดจำหน่ายของกิจการ i สำหรับงวด
ϵ_i	=	ค่าความคลาดเคลื่อนของกิจการ i สำหรับงวด

ตัวแบบที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นสุดงวดต่อกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น และราคาตามบัญชีของ TRUE

$$Y (\text{Price})_{\text{True } t} = \beta_1 \text{Income}_{\text{True } t} + \beta_2 \text{Book Value}_{\text{True } t} + \epsilon$$

ตัวแบบที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นงวดต่อกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น และราคาตามบัญชีของ DTAC

$$Y (\text{Price})_{\text{Dtac } t} = \beta_1 \text{Income}_{\text{Dtac } t} + \beta_2 \text{Book Value}_{\text{Dtac } t} + \varepsilon$$

โดยที่	$\text{Price}_{\text{True } t}$	=	ราคาตลาดของหลักทรัพย์ของ TRUE ในงวดที่ $t_1 - t_{52}$
	$\text{Price}_{\text{Dtac } t}$	=	ราคาตลาดของหลักทรัพย์ของ DTAC ในงวดที่ $t_1 - t_{14}$
	$\beta_1 \text{Income}_{\text{True } t}$	=	กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นของ TRUE ในงวดที่ $t_1 - t_{52}$
	$\beta_1 \text{Income}_{\text{Dtac } t}$	=	กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นของ DTAC ในงวดที่ $t_1 - t_{14}$
	$\beta_2 \text{Book Value}_{\text{True } t}$	=	ราคาตามบัญชีของ TRUE ในงวดที่ $t_1 - t_{52}$
	$\beta_2 \text{Book Value}_{\text{Dtac } t}$	=	ราคาตามบัญชีของ DTAC ในงวดที่ $t_1 - t_{14}$
	ε	=	ความคลาดเคลื่อน ε เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

ผลการวิจัย

ปัจจุบันมีโครงการที่เกิดจากการร่วมลงทุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากแนวคิดในการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนเพื่อลดภาระด้านงบประมาณของรัฐในการลงทุนและขยายกิจการ โดยการให้เอกชนเข้ามา มีบทบาทมากยิ่งขึ้น สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่มีอัตราการร่วมลงทุนกับภาคเอกชนมากที่สุดคือ “รัฐวิสาหกิจ” ซึ่งได้มีการร่วมลงทุนกับภาคเอกชนในโครงการทางด้าน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ

สำหรับผลการศึกษาในขั้นที่ 1 ทั้ง TOT และ CAT ประกอบธุรกิจให้บริการด้านการสื่อสารโทรคมนาคม และมีสถานะรัฐวิสาหกิจเช่นเดียวกัน ส่งผลให้มีนโยบายในการบันทึกบัญชีและนโยบายทางการบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ร่วมการทำงานที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

TOT และ CAT มีนโยบายการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับรายการสินทรัพย์จากการร่วมการทำงานและร่วมลงทุน การรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการทำงานและร่วมลงทุน คือ

- ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์จากการร่วมการทำงานและร่วมลงทุน

บริษัทฯ บันทึกสินทรัพย์ที่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ตามราคาทุนที่บริษัทเอกชนผู้โอนได้รายงานทั้งจำนวน ณ วันที่บริษัทเอกชนคู่สัญญาส่งมอบสินทรัพย์นั้นคู่กับบัญชีรายได้หรือตัดบัญชี ซึ่งแสดงในหมวดหนี้สิน และบันทึกบัญชีรายได้หรือตัดบัญชีเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุนตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่ได้รับโอน หรือตามอายุของสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนแล้วแต่เวลาใด

จะสั้นกว่า โดยค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับโอนดังกล่าวคำนวณตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์โดยบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนทั้งจำนวน

• การรับรู้รายได้

(ก) ส่วนแบ่งรายได้ที่มีสิทธิได้รับตามสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนจะรับรู้เป็นรายได้ คือ ผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำต่อปี และส่วนที่เกินกว่าผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำจะรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

(ข) รายได้จากการตัดบัญชีสินทรัพย์รับโอนภายใต้สัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุน โดยรับรู้รายได้จากการตัดบัญชีสินทรัพย์รับโอนภายใต้สัญญาร่วมการทำงานเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุนตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่ได้รับโอน หรือตามอายุที่เหลือของสัญญาร่วมการทำงานแล้วแต่เวลาใดจะสั้นกว่า

ซึ่งในส่วนนี้หากได้พิจารณาแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จะพบว่า สินทรัพย์ จากนิยามของแม่บทการบัญชี หมายถึง

- ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ
- เป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีต
- กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต

เมื่อพิจารณาจากหลักการรับรู้รายการตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 กิจการต้องรับรู้ต้นทุนของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ ต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น

2. กิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

จากมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการบันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ร่วมการงานที่หน่วยงานภาครัฐบันทึกนั้น อาจยังไม่เป็นไปตามนิยามหรือหลักการรับรู้รายการ เนื่องจากหน่วยงานภาคเอกชนจะเป็นผู้เดียวที่มีสิทธิในการใช้ประโยชน์และบริหารจัดการในสินทรัพย์ซึ่ง

ต่างจากหน่วยงานภาครัฐที่ไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์หรือบริหารสินทรัพย์นั้นได้ การบันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์ของหน่วยงานภาครัฐเนื่องจากข้อกำหนดทางกฎหมายที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญาร่วมการงาน คือ เมื่อภาคเอกชนเข้ามาร่วมการงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชนนั้นจะต้องโอนทรัพย์สินที่เกิดจากการร่วมการงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐให้ตกเป็นของหน่วยงานภาครัฐ สามารถสรุปได้ ดังนี้

	หน่วยงานภาครัฐ	หน่วยงานภาคเอกชน
Control	X	✓
Past Events	✓	✓
Future Benefit	✓	✓

ในการนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบระหว่างวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในปัจจุบันกับวิธีปฏิบัติตามมาตรฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบวิธีปฏิบัติที่หน่วยงานใช้ในปัจจุบันและวิธีปฏิบัติตามมาตรฐาน

วิธีปฏิบัติที่หน่วยงานใช้ในปัจจุบัน						
ภาคเอกชน			ภาครัฐ			
เมื่อเริ่มก่อสร้าง						
Dr.งานระหว่างทำ		XXX				
	Cr.เงินสด/เจ้าหนี้		XXX			
เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ						
Dr.สินทรัพย์จากการร่วมลงทุน		XXX				
	Cr.งานระหว่างทำ		XXX			
เมื่อมีการส่งมอบ / โอนกรรมสิทธิ์ตามสัญญา						
Dr.สิทธิประโยชน์จากการร่วมลงทุน		XXX		Dr.	สินทรัพย์จากการร่วมลงทุน	XXX
	Cr.สินทรัพย์จากการร่วมลงทุน		XXX		Cr.รายได้รอตัดบัญชี	XXX
วิธีปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์						
เมื่อเริ่มก่อสร้าง						
Dr.งานระหว่างทำ		XXX				
	Cr.เงินสด/เจ้าหนี้		XXX			

เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ							
Dr.สินทรัพย์		XXX					
	Cr.งานระหว่างทำ		XXX				
เมื่อมีการจำหน่าย / แลกเปลี่ยน-โอนสิทธิ์							
ผู้โอน				ผู้รับโอน			
Dr.เงินสด / ลูกหนี้ / สินทรัพย์		XXX		Dr.	สินทรัพย์	XXX	
กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่าย / แลกเปลี่ยน				กำไร(ขาดทุน)จากการจำหน่าย / แลกเปลี่ยน			
	Cr.สินทรัพย์		XXX		Cr.เงินสด / เจ้าหนี้ / สินทรัพย์		XXX

ผลการศึกษาในขั้นที่ 2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ Current Ratio, DEBT, ROA, ROE, EBITDA โดยการคำนวณอัตราส่วนหลังปรับสินทรัพย์จะตัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ร่วมการงานออกจากงบการเงิน ก่อนนำมาคำนวณ ปรากฏผลจากการคำนวณ ดังนี้

Current Ratio หลังปรับสินทรัพย์จะเพิ่มขึ้นทุกงวด เนื่องจากการคำนวณจะตัดรายการรายได้รอตัดบัญชีส่วนที่ถึงกำหนดภายใน 1 ปี ออกจากงบการเงิน เนื่องจากเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับบัญชีสินทรัพย์ร่วมการงาน เป็นผลให้อัตราส่วนทุนเวียนหมุนเวียนของกิจการทั้ง 2 แห่งลดลง เนื่องจากจำนวนหนี้สินหมุนเวียนลดลงสภาพคล่องของกิจการดีขึ้น และ ROA หลังปรับสินทรัพย์จะเพิ่มขึ้นทุกงวดอีกเช่นกัน เนื่องจากการตัดสินทรัพย์ร่วมการงานออกจากงบดุลเป็นผลให้จำนวนสินทรัพย์ของกิจการลดลง ส่งผลให้อัตราส่วนที่คำนวณใหม่หลังปรับสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ EBITDA หลังปรับสินทรัพย์จะเพิ่มขึ้นทุกงวดเช่นเดียวกับ Current Ratio และ ROA

เนื่องจากในการคำนวณหลังปรับสินทรัพย์จะตัดรายการรายได้จากการตัดบัญชีสินทรัพย์ร่วมการงานในงบกำไรขาดทุนที่รับรู้เป็นรายได้ของกิจการทำให้รายได้ของกิจการจะลดลง และบวกกับรายการค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ภายใต้สัญญาร่วมการงาน และค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ปกติ และ ค่าตัดจำหน่ายที่แสดงเป็นรายการหักในงบกำไรขาดทุน ส่งผลให้อัตราส่วนที่คำนวณ ได้ใหม่หลังปรับสินทรัพย์มีค่าที่สูงขึ้นเช่นกัน

ในขณะที่ DEBT และ ROE หลังปรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์จากการร่วมการงานออกเป็นผลให้ DEBT และ ROE ลดลงเพียงเล็กน้อย จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ

1. การทดสอบสถิติ t แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent Samples T-test) ซึ่งการสรุปผลการทดสอบสถิติ t จะพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็นหรือค่าพี (P: Probability) หรือ Sig

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยก่อนปรับสินทรัพย์และหลังปรับสินทรัพย์

RATIO	ก่อนปรับ		หลังปรับ		t	p
		S.D.		S.D.		
1. Current Ratio	1.07	0.155	1.65	0.247	6.649	0.012*
2. DEBT	0.58	0.047	0.34	0.062	10.128	0.002*
3. ROA	0.04	0.031	0.05	0.047	4.008	0.049*
4. ROE	0.71	0.64	0.64	0.590	0.215	0.644*
5. EBITDA	1551.09	1246.87	910.32	757.37	8.204	0.005*

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ซึ่งได้แก่ Current Ratio, DEBT, ROA, ROE, EBITDA ซึ่งการหาค่าจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ρ) โดยกำหนดค่า Rho

อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ตามเกณฑ์ทิศทางบวกและทิศทางลบ ดังนี้ (อกนิษฐ์ จันตะนี, 2547, หน้า 77 อ้างอิงใน พิษญาณี (นิรมล) กิติกุล, 2550, หน้า 535)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient)

RATIO	CR	DEBT	ROA	ROE	EBITDA
Current Ratio	1	-.867**	.114	.003	-.239*
DEBT		1	-.109	.084	.289**
ROA			1	.481**	.414**
ROE				1	.917**
EBITDA					1

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อธิบายได้ว่า Current Ratio มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับ DEBT 86.70% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.0 ในระดับสูงมาก ($p = -0.867$) และมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับ EBITDA 23.90% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในระดับต่ำ ($p = -0.239$)

DEBT มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ EBITDA 28.90% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ในระดับต่ำ ($p = 0.289$) และ ROA มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ ROE 48.10% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ในระดับปานกลาง ($p = 0.481$) นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ EBITDA 41.40% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง ($p = 0.414$)

ROE มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ EBITDA 91.70% ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ในระดับสูงมาก ($p = 0.917$)

การวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินก่อนปรับมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนทางการเงิน

หลังปรับสินทรัพย์ร่วมการงานทั้งในเชิงลบและเชิงบวก เนื่องจากหลังปรับค่าที่คำนวณได้มีทั้งค่าที่สูงขึ้นและลดลง ซึ่งอัตราส่วนบางตัวเมื่อมีค่าสูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อกิจการ เช่น CR อัตราส่วนยิ่งมากจะยิ่งดี หากเราตัดส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ร่วมการงานออกจะทำให้แสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของกิจการ เช่นเดียวกับ DEBT ที่มีอัตราส่วนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน H_1 มูลค่าของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานมีผลต่ออัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของกิจการ

ผลการศึกษาในขั้นที่ 3 คือ สามารถสรุปผลจากการวิเคราะห์ประมวลผลได้ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

เป็นสถิติที่ใช้สรุปข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวแบบในการศึกษา ดังนี้

$$Y = {}_1X_1 + {}_2X_2 + \epsilon$$

$$\text{Price}_{\text{True} + \text{Dtac}} = {}_1\text{Income}_{\text{True} + \text{Dtac}} + {}_2\text{Book Value}_{\text{True} + \text{Dtac}} + \epsilon$$

ตารางที่ 4 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ PRICE BV และ INCOME

ตัวแปร	N	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
INCOME	66	-12.01	4.71	-.12	2.05
BV	66	16.45	48.54	35.91	9.37
PRICE	66	1.33	52.00	17.31	14.97

สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) ของ PRICE

	PRICE	INCOME	BV
PRICE	1	.129	.762**
INCOME		1	.085
BV			1

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง PRICE ต่อ BV (R) 0.762 หรือ 76.20% แสดงว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์
ค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง
PRICE ต่อ BV มีความสัมพันธ์กันที่ระดับความสัมพันธ์

ตารางที่ 6 ผลการประมาณค่าและค่าทางสถิติต่างจากสมการถดถอยเชิงพหุของ BV และ INCOME

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std.Error of the Estimate	F	Sig.
1	.764	.584	.571	9.803	44.297	.000

ตารางที่ 7 วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่าง INCOME และ BV ต่อ PRICE

Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
		B	Std.Error			
1	Constant	-26.009	4.835		-5.380	.000
	INCOME	.468	.596	.064	.786	.435
	BV	1.208	.130	.756	9.278	.000**

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระหว่าง INCOME และ BV ต่อ PRICE แสดงค่าสถิติ F เท่ากับ 44.297 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายถึง มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม PRICE อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 95 ค่า R เท่ากับ 0.764 หรือ ร้อยละ 76.4 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด ค่า R Square เท่ากับ 0.584 หรือ ร้อยละ 58.4 คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ กล่าวคือ ตัวแปร BV, INCOME อธิบายการเปลี่ยนแปลงของ PRICE ได้ร้อยละ 58.4 ส่วนอีกร้อยละ 41.6 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.571 หรือ ร้อยละ 57.1 เป็นค่า R^2 ที่ได้ปรับแล้ว และค่า Std. Error of the estimate เท่ากับ 9.803 เป็นค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า $(Y) = 9.803$

ซึ่ง BV มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ PRICE โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ระดับ 1.208 แสดงว่า BV เพิ่มขึ้น 1 บาทต่อหุ้น จะทำให้ PRICE เพิ่มขึ้น 1.208 บาทต่อหุ้น และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 75.6% ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 คือ BV มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาตลาดของหลักทรัพย์ ณ วันสิ้นสุดจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ แสดงให้เห็นว่า ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ในกิจการที่มีสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมการงานมีผลต่อการตัดสินใจหรือเป็นที่สนใจของนักลงทุนในการพิจารณาเลือกลงทุนในกิจการดังกล่าว

สรุปผลและอภิปรายผล

- การศึกษาแนวความคิดหรือวิธีปฏิบัติและนโยบายทางการเงินบัญชีสำหรับกิจการที่มีการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 บริษัท จะบันทึกบัญชีรายการเป็นสินทรัพย์ในงบดุลตามราคาทุนที่ผู้โอนได้รายงานคู่กับบัญชีรายได้หรือตัดบัญชี ซึ่งเป็นบัญชีในหมวดหนี้สิน และกำหนดอายุการใช้งานเช่นเดียวกับสินทรัพย์ของบริษัท ซึ่งแนวคิดการรับรู้เป็นสินทรัพย์เนื่องจากสิทธิที่ภาครัฐจะได้รับโอนสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมการงานจากภาคเอกชนตามที่กำหนดไว้ในสัญญาร่วมการงาน และการรับรู้รายได้เป็นไปตามแม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552) อีกนัยหนึ่ง การรับรู้รายได้จะเกิดขึ้นพร้อมกับการรับรู้การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หรือการลดลงของหนี้สิน และสอดคล้องกับทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายบัญชีของบริษัทต่างๆ (ศุภวรรณ ธรรมชัยเดชา, 2547)

- การศึกษาความถูกต้อง เหมาะสมของวิธีปฏิบัติทางการเงินบัญชี พบว่า สินทรัพย์ร่วมการงานที่กิจการบันทึกบัญชีเป็นสินทรัพย์นั้นอาจยังไม่เป็นไปตามนิยามหรือหลักการรับรู้รายการตามที่มาตรฐานได้กำหนดไว้ในบางส่วนจึงไม่สอดคล้องกับแม่บทการบัญชี และ มาตรฐานฉบับที่ 16 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (ฉบับปรับปรุง 2552) เช่น หน่วยงานภาคเอกชนจะเป็นผู้เดียวที่ได้รับสิทธิในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นและแต่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถควบคุมหรือใช้ประโยชน์ในสินทรัพย์นั้น และกิจการวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นตามราคาทุนที่ผู้โอนได้รายงาน

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ โดยการทดสอบสถิติ t และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังปรับสินทรัพย์ร่วมการงานมีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนทางการเงินก่อนปรับสินทรัพย์ร่วมการงานมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนทางการเงินหลังปรับสินทรัพย์ร่วมการงานทั้งในเชิงลบและเชิงบวก เนื่องจากหลังปรับสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานออกจะทำให้ค่าที่คำนวณได้มีทั้งค่าที่สูงขึ้นและลดลงซึ่งอัตราส่วนบางตัวเมื่อมีค่าสูงขึ้นอาจส่งผลดีต่อกิจการ เช่น Current Ratio แสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของกิจการ เช่นเดียวกับ DEBT ที่มีอัตราส่วนลดลงแสดงถึงฐานะทางการเงินของกิจการนั้นมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระในอนาคตเป็นจำนวนน้อย เป็นต้น

- การศึกษาความสัมพันธ์ของ BV, INCOME ที่มีต่อ PRICE โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า INCOME และ BV มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับ PRICE ในระดับสูง และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับ PRICE อย่างมีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่า BV มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ PRICE โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ระดับ 1.208 แสดงว่าราคาตามบัญชี (BV) เพิ่มขึ้น 1 บาทต่อหุ้น จะทำให้ราคาหลักทรัพย์ (PRICE) เพิ่มขึ้น 1.208 บาทต่อหุ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 และแสดงให้เห็นว่า ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ในกิจการที่มีสินทรัพย์ที่เกิดจากการร่วมการงานนั้น มีผลต่อการตัดสินใจหรือเป็นที่สนใจของนักลงทุนสอดคล้องกับ Chen, Roll และ Ross (1986); Poon และ Taylor (1991); Clare และ Thomas (1994). ที่

ศึกษาบทบาทของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ในการอธิบายความสัมพันธ์ของ Stock Return และ Macroeconomic Variables ที่แสดงให้เห็นว่าราคาหุ้นควรสะท้อนถึงมูลค่าคาดหวัง เกี่ยวกับการดำเนินงานในอนาคต ผลกำไรของบริษัทยังสะท้อนให้เห็นถึงระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังสะท้อนการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางเศรษฐกิจในตลาดหุ้น (อ้างอิงใน สิริเมธพร ขาวฟอง, กัลยาณี ภาควิชา และชงการ ภรรมาศ, 2552)

- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางการบัญชีในการจัดประเภทรายการเป็นสินทรัพย์ตามคำนิยามนั้น กิจการควรให้ความสนใจกับเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจมิใช่รูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว กิจการสามารถบันทึกบัญชีเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวได้หลายวิธี เช่น รับรู้เป็นสินทรัพย์อื่น สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์ที่ได้รับจากการบริจาคหรือเป็นส่วนเกินทุนจากการบริจาค ด้านผู้โอนอาจบันทึกเป็นสินทรัพย์ของกิจการเองแต่ไม่รับรู้ในงบการเงินของกิจการ คล้ายกับกรณีที่ ดารา/นักแสดง/นักร้อง จัดเป็นสินทรัพย์ของกิจการแต่ไม่สามารถรับรู้ได้ในงบการเงิน

ข้อเสนอแนะ

ในการพิจารณาจัดประเภทรายการเป็นสินทรัพย์ตามคำนิยามนั้น กิจการต้องให้ความสนใจกับเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ มิใช่รูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว ในปัจจุบันมีสินทรัพย์หลายประเภทที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางกฎหมาย วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับสินทรัพย์ดังกล่าว หากจะพิจารณาในเรื่องของกรรมสิทธิ์เพียงอย่างเดียว อาจมิใช่เรื่องสำคัญในการพิจารณาความมีตัวตนของสินทรัพย์ รายการบางรายการอาจถือเป็นสินทรัพย์ตามคำนิยามได้แม้ว่ากิจการจะไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะควบคุมสินทรัพย์นั้น อย่างไรก็ตามในขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษา “ร่างการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 12 เรื่องข้อตกลงสัมปทานบริการ” โดยสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งได้มีการกำหนดขอบเขต หลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเพื่อประกาศใช้เป็นมาตรฐานในอนาคต

นอกจากข้อเสนอแนะข้างต้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มเติมวิธีการเก็บข้อมูลในการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน (ตัวแปรตาม) โดยเพิ่มอัตราส่วนทาง

การเงินที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนมากขึ้น หรือควรมีการขยายตัวแปรอิสระโดยเพิ่มปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบ หรือปัจจัยปัจจัยเชิงคุณภาพที่ได้ศึกษาจากงานวิจัยในอดีต และควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มธุรกิจอื่นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กษกร เฉลิมกาญจนา. (2544). *การบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมบัญชีกลาง. (2552). *แนวทางปฏิบัติในการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: ชรรณสาร.
- จินตนา รุ่งโรจน์พัฒนเสรี. (2547). *นโยบายเปิดเสรี ไตรศมณฑลของประเทศไทยผลกระทบต่อบริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย)*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ชัยวิทย์ พิจิตรนิเวศน์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีทางด้านสินทรัพย์ของกิจการโรงแรมในจังหวัดกรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร).
- ณัฐนันท์ ขอดนิโรจน์. (2547). *การวิเคราะห์ผลของการแปรปรุรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษาบริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นันทพร พิทยะ, ประจิต หาวีตร, ศรัณย์ ชูเกียรติ, วิศรุต ศรีบุญนาท, วศธร ชูดิปัญญา และกัญญารัตน์ สานโอฬาร. (2552). *การบัญชีบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แมคกรอ – ฮิล.
- นาถอุมา สุโขดาชน. (2550). *การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินของเอกชน*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

นำพล โพธิ์วงศ์. (2543). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ปี พ.ศ. 2541. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เชียงใหม่).

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). กฎหมายมหาชน เล่ม 3: ที่มาและนิติวิธี. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

บุบผา อัครพิมาน. (2545). สัญญาทางปกครอง: แนวคิดและ หลักกฎหมายของฝรั่งเศสและของไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชชา เอลาพุทธานท์. (2548). การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงิน ลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนตามมาตรฐานการ บัญชี ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชี มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

พิชญานี (นิรมล) กิตติกุล. (2550). วิธีวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์ใจ วีรศุทธากร. (2543). การศึกษาเปรียบเทียบ หลักการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนและการจัดทำบ การเงินรวมตามมาตรฐานการบัญชีไทยกับมาตรฐาน การบัญชีระหว่างประเทศและมาตรฐานการบัญชีของ สหรัฐอเมริกา. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

ภูริ สิริสุนทร. (2551). การประเมินผลกระทบทางเศรษฐ- ศาสตร์จากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยการกระจาย หุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสาร เศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, 26(4), 33-81.

เมฆากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. (2547). ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพฯ: ที พี เอ็น เพรส.

รพี ชื่นจิตต์ผ่อง. (2551). การศึกษานโยบายแปรรูป รัฐวิสาหกิจสาขาสื่อสารของไทย พ.ศ. 2540 – 2549. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

ศิริมอร ขาวฟอง, กัลยานี ภาคอืด และ ชยงการ ภมรมาศ (2552). *The Role of Economic and Finance Factors in Explaining the Variation in Stock Return in the Stock Exchange of Thailand*. นำเสนอใน The 12th Graduate Research Conference. สืบค้นจาก <http://gsbooks.gs.kku.ac.th/54/grc12/files/hmo3.pdf>

ศุภพงษ์ นิคมชัยประเสริฐ. (2544). แนวคิด รูปแบบและ กระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

ศุภวรรณ ธรรมชัยเดชา. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มี ความเกี่ยวข้องกับนโยบายบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 ของบริษัทในกลุ่ม ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย).

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). มาตรฐาน การบัญชี ฉบับที่ 16 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ปรับปรุง 2552) และแม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552). สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th/files>

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และธราธร รัตนนฤมิตร. (2545). สภาพตลาดโทรคมนาคมในต่างประเทศและประเทศ ไทย ในการวิจัยโครงการแนวทางการปฏิรูประบบ โทรคมนาคมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบัน- วิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สุกัญญา ประเสริฐศรี. (2552). เปรียบเทียบความสัมพันธ์ ของมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) และ EBITDA ที่ส่งผลต่อราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค. (สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร).

สุนทรี เรือนทอง. (2542). นโยบายการบัญชีสินทรัพย์ ถาวรจากการร่วมการงานและร่วมลงทุน: กรณีศึกษา องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตร- ศาสตร์).

สมลตรา เต็งศิริโกมล และ ทิพวรรณ ปิ่นวนิชย์กุล. (2552). การดำเนินงานของธุรกิจเงินร่วมลงทุนใน ประเทศไทย: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างธุรกิจเงิน ร่วมลงทุนภาครัฐบาลและธุรกิจเงินร่วมลงทุนภาค เอกชน. วารสารบริหารธุรกิจ, 32(123), 19-34.

เสถียร นุญจันทร์. (2544). ปัญหาในทางกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานะของพนักงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเมื่อมีการแปรรูปเป็นบริษัทจำกัด ในภาคเอกชน : ศึกษาตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

หนึ่งฤทัย นครพิน. (2548). ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารในการรับรู้การค้ำของสินทรัพย์ของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

อารีพงศ์ ภู่อุ่ม, พัลลภา เรืองรอง, ศรชัย ไกรนราและเกียรติคุณ เทียมประเสริฐ. (2549). การเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจไทย. วารสารบริหารธุรกิจ นิคม, 1(ปฐมฤกษ์), 15-27.

Chen, N. F., Roll, R., & Ross, S. A. (1986). Economic forces and the stock market. *Journal of Business*, 59(3), 383-403.

Clare, A. D., & Thomas, S. H. (1994). Macroeconomic factors, the apt and the UK stock market. *Journal of Business Finance & Accounting*, 21(3), 309-330.

Hemming, R., Allier, M., Anderson, B., Cangiano, M., & Petrie, M. (2006). *Public-private partnerships: government guarantees and fiscal risk*. Washington D.C.: International Monetary Fund.

Houston, J. F., & Brigham, E. F. (2005). *Financial management*. Bangkok : Book-net Publishing.

Missonier-Piera, F. (2004). Economic determinants of multiple accounting method choices in a Swiss context. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 15(2), 118-144.

Ohlson, J. A. (1995) Earning, Book Values, and Dividends in Equity Valuation. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 661-687.

Pargal, S. (2003). Working Regulation and Private Sector Investment in Infrastructure Evidence from Latin America (World Bank Policy Research working paper, 3037).

Poon, S., & Taylor, S. J. (1991). Macroeconomic factors and the UK stock market. *Journal of Business and Accounting*, 18(5), 619-636.

นางสาวพวงแก้ว เข้มทอง สำเร็จการศึกษา บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปัจจุบันเป็นนักบัญชี กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ดร.พรวิทย์ ขาญสุวรรณ สำเร็จการศึกษา บัญชีดุฎบัณฑิต และบัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ (M.B.A.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร